

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

HOTĂRÂREA NR. 826
din 03.09.2008

Dosar nr.: 802/2007

Petiția nr.: 18887 din data 13.12.2007

Petent: Asociația Nevăzătorilor din România

Obiect: discriminare prin cuantumuri diferite a indemnizației persoanelor care au calitatea de însoțitor

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petentului

I.1.1 Asociația Nevăzătorilor din România, str. Vatra Luminoasă nr.108 Bis, sector 2 București

I.2. Numele, domiciliul sau reședința reclamatului

I.2.1 Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, str. Dem. I. Dobrescu nr.2, sector 1 București

I.2.2 Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap, Calea Victoriei nr.194, sector 1 București

II. Obiectul sesizării

2.1 Petenta se adresează Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, în legătură cu plata însoțitorului persoanelor cu handicap.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3.1 Prin petiția nr. 18887 din data 13.12.2007, petenta supune atenției CNCD, faptul că persoanele asimilate Gradului I de invaliditate sau Gradului Grav de Handicap beneficiază de o indemnizație pentru plata însoțitorului prevăzută de legiuitor în cuantumuri diferite.

3.2 Astfel, pensionarii de invaliditate Gradul I primesc lunar pentru plata însoțitorului o indemnizație egală cu cuantumul salariului minim brut pe țară (390) conform Legii nr. 19/2000, art.61, persoanele cu handicap asimilate

gradului Grav primind o indemnizație egală cu salariul net al asistentului social debutant, conform Legii nr.448/2006, iar indemnizația de însoțitor a pensionarului I.O.V.R. este în cuantum de 310 Ron, conform Legii nr.49/1999.

IV. Citarea părților

4.1 Având în vedere prevederile art. 20, alin. 4, 5 și 6 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, au fost citați următorii:

- Asociația Nevăzătorilor din România, absentă;
- Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, absent, a trimis punct de vedere.
- Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap, absentă.

4.2 Procedura de citare legal îndeplinită la data de 10.07.2008, la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

V. Susținerile părților

5.1.1 Prin adresa nr. 18887 din data 13.12.2007 petenta suține că nu este echitabil ca persoanele care se află în aceeași stare să primească pentru plata însoțitorului indemnizații diferite, întrucât suma se acordă pentru un scop bine definit, plata însoțitorului.

5.2.3 Petenta solicită constatarea discriminării și înlăturarea consecințelor.

Punctul de vedere al Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse

5.2.1 Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse prin adresa nr.3176/08.07.2008, înregistrată la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu nr.9588/11.07.2008, comunică că nemulțumirea petentei rezidă din faptul că, menținerea sistemului actual de diferențiere între indemnizația pentru plata însoțitorului persoanei invalide de gradul I și indemnizația recunoscută persoanei cu handicap grav promovează o evidentă inechitate între prestațiile celor două categorii de beneficiari.

5.2.2 Indemnizația acordată pensionarilor încadrați în gradul I de invaliditate în conformitate cu prevederile art.61 din Legea nr.19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, din punct de vedere a sursei de constituire, reprezintă un drept cu caracter contributiv având ca sursă de finanțare bugetul asigurărilor sociale de stat.

5.2.3 Indemnizația acordată persoanei cu handicap grav din punct de vedere al naturii juridice, reprezintă o formă de ajutor cu trăsături proprii, și anume: cuantum fix stabilit în raport de posibilitățile financiare și asigurarea unui minim de ajutor pentru persoana cu handicap. De asemenea, acordarea acesteia se face după regulile aplicate în materia ajutoarelor sociale ținându-se seama de nevoile beneficiarului evaluate de lege.

5.2.4 Potrivit art 42 din Legea nr.448/2006, republicată, privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, adultul cu handicap vizual grav poate opta pentru asistent personal sau indemnizație de însoțitor.

5.2.5 Persoanele cu handicap grav care au și calitatea de pensionari de invaliditate gradul I pot opta pentru indemnizația pentru însoțitor prevăzută la art.61 din Legea nr.19/2000, sau pentru asistent personal. Dreptul la opțiune se menține și în cazul trecerii pensionarilor de invaliditate la pensia pentru limită de vârstă.

5.2.6 Invalizii de război care au și calitatea de persoane cu handicap grav și sunt pensionari de invaliditate gradul I beneficiază atât de indemnizația de însoțitor cât și de suma fixă pentru îngrijire drept prevăzut la art.3 din Legea nr.49/1999 privind pensiile I.O.V.R., cu modificările și completările ulterioare.

5.2.7 Întrucât legislația în domeniu permite cumulul prestațiilor de asigurări sociale cu cele reglementate de legea specială, se apreciază că sunt respectate și garantate drepturile persoanei cu handicap.

Punctul de vedere al Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap

5.3.1 Prin adresa nr.10821/04.07.2008 înregistrată la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu nr. 9523/10.07.2008, comunică că se impune modificarea tutuor actelor normative care fac referire la indemnizația de însoțitor, în vederea egalizării.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1 În drept, Colegiul Director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci **când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă.** Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă **„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-si găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă** (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Suede, parag.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

6.2 În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv.** (vezi Sermide SpA v. Cassa Conguaglio Zuccheri and others, Cauza 106/83. 1984 ECR 4209, para 28; Koinopraxia Enoseon Georgikon Synetairismon Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) v. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01 Jippes and

others 2001 ECR I-5689, para 129; Cauza C-149/96 Portugal vs. Council 1999 ECR I-8395 para.91)

6.3 Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicata, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

6.4 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate. (22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

6.5 În speță, Colegiul Director reține că pensionarii încadrați în gradul I de invaliditate sunt asigurații sistemului public de pensii iar indemnizația pentru însoțitor de care beneficiază aceștia are caracter contributiv fiind suportată din bugetul asigurărilor sociale de stat. Persoanele cu handicap beneficiază atât de îngrijire și supravegherea din partea unui asistent personal cât și de prestații de asistență socială.

6.6 În consecință, Colegiul Director eate de opinie că categoriile de beneficiari nu sunt în situații comparabile. Astfel, nu se întrunesc elementele constitutive ale discriminării, așa cum este reglementată de prevederile O.G.137/2000, republicată.

Opinie separată a membrului în Colegiul Director, Dezideriu Gergely si Truinea Roxana

6.7 În raport cu argumentele exprimate de majoritatea membrilor Colegiului Director ne exprimăm opinia disidentă având în vedere un aspect esențial al cazului dedus soluționării, relativ la competența Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării de a soluționa plângerea astfel cum este formulată de petent.

6.8 Ca regulă a dreptului procesual civil, competența este definită în doctrina juridică ca fiind aptitudinea recunoscută de lege unei instanțe judecătorești sau unui alt organ de jurisdicție sau cu activitate jurisdicțională de a judeca, respectiv de a soluționa un anumit litigiu sau un conflict juridic. În

considerarea dispozițiilor procedurale privitoare la caracterul regulilor de competență, competența materială sau de atribuțiune este absolută, ceea ce înseamnă că instituția sesizată, în speță Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, în raport de circumstanțele particulare ale situațiilor deduse soluționării, nu are dreptul de a soluționa o cauză atunci când revine în competența exclusivă a unei alte instanțe sau organ cu activitate jurisdicțională de a judeca respectiva cauză.

6.9 Coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul Director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul Director, analizează în ce măsură obiectul unei petiții întrunește elementele Art.2 al O.G. nr.137/2000, republicată, sub aspectul scopului sau efectului creat, ce a dat naștere ori nu, unei circumstanțe concretizate generic în restricție, excludere, deosebire sau preferință, și care circumstanțiat la situația petentului/petentei (petenților/petentelor), ipso facto, poate să îmbrace forma unui tratament diferit, indus între persoane care se află în situații analoage sau comparabile, datorită unor criterii determinate și care are ca scop sau ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

6.10 Or, coroborat obiectului petiției deduse soluționării, astfel cum este formulat, este indubitabil faptul că petentul sesizează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu privire la o situație care decurge ipso jure din prevederi legislative. Din acest punct de vedere, sub aspectul incidenței art. 2 al O.G. nr. 137/2000, republicată, suntem de opinie că împrejurarea nașterii tratamentului ipotetic diferit, decurge sui generis din acte normative. În fapt, în exercitarea competențelor sale, Colegiul Director este chemat să se pronunțe cu privire la circumstanțe generice ce decurg din acte normative ce reglementează drepturi subsecvente ale unor categorii de persoane, ce instituie discriminări, în opinia petentului, în contradicție cu dispozițiile în acesta materie.

6.11 În ceea ce privește procesul legislativ, astfel cum s-a susținut în jurisprudența Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (vezi spre exemplu Hotărârea nr. 310 din 14.05.2008, Hotărârea nr. 430/22.07.2008, Hotărârea nr. 433 din 30.07.2008 și altele), de plano, Colegiul Director a fost de opinie că adoptarea, completarea sau modificarea ori abrogarea unor acte normative nu poate fi asimilată unui comportament în sensul prevederilor Ordonanței de Guvern nr. 137/2000, republicată. În plus, Constituția României consacră, în conformitate cu art. 74 alin.1, inițiativa legislativă ce se exercită de Guvern, parlamentari sau de cetățeni pe calea inițiativei populare. Or este de natura evidenței că modificarea, completarea ori abrogarea unor acte normative nu poate atrage după sine o eventuală răspundere contravențională.

6.12 Or, astfel cum a reținut și Curtea Constituțională în Decizia nr. 1.011 din 8 noiembrie 2007 publicată în Monitorul Oficial nr. 809 din 27

noiembrie 2007 și a reiterat în Deciziile sale cu nr. 818, 819, 820 și 821 din 3 iulie 2008, publicate în Monitorul Oficial nr. 537 din 16.07.2008 „Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare *este o reglementare specială care stabilește comportamentele considerate discriminatorii* în viziunea legiuitorului și creează mecanismele prin care orice tip de discriminare poate fi sancționat și eliminat”. Astfel, Curtea în mod expres desprinde scopul legiuitorului în reglementarea acelor „comportamente”, i.e. împrejurări de fapt aplicate la situația unor persoane, grupuri de persoane sau comunități comparativ cu alte persoane, grupuri de persoane ori comunități, ce pot fi reținute ca discriminatorii în ipotezele prevăzute de Ordonanța nr. 137/2000 republicată. Dealtfel, în deciziile sus menționate, Curtea Constituțională arată în mod explicit că „*actul normativ criticat sancționează contravențional* orice deosebire, excludere, restricție sau preferință care are ca scop ori efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în domeniul politic, economic, social și cultural ori în orice alte domenii ale vieții publice, dacă deosebirea, excluderea, restricția sau preferința se datorează apartenenței la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială, respectiv convingerilor, sexului sau orientării sexuale ori apartenenței la o categorie defavorizată”. Astfel, este evident că acele comportamente considerate discriminatorii și care sunt sancționabile contravențional nu pot fi echivalate sau asimilate cu procesul legislativ, în speță situațiile ce implică modificarea, completarea sau abrogarea unor prevederi legale de către legiuitor.

6.13 În raport cu statuările Curții Constituționale relativ la O.G. nr. 137/2000, republicată, este lipsit de echivoc faptul că, prin natura sa, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării investighează, constată și sancționează fapte de discriminare. Corelativ obiectului petiției și raportat la discriminarea instituită, în opinia petentului, prin prevederile normative incidente, trebuie ținut cont de faptul că în jurisprudența sa, Colegiul Director a statuat că nu analizează modul de stabilire sui generis, prin lege a unor drepturi în favoarea unor categorii de persoane în mod diferit față de alte categorii ori nereglementarea de legiuitor a unor aspecte care țin de statutul unei persoane sau categorii de persoane. Din acest punct de vedere, examinarea soluțiilor legislative per se, alese de către legiuitor și conformitatea acestora cu principiul egalității statuat în Constituția României, revine Curții Constituționale. De altfel, Curtea Constituțională s-a pronunțat în repetate rânduri cu privire la dispozițiile unor acte normative diferite privind categorii socio-profesionale diferite.

6.14 În raport de aceste considerente de fapt, suntem de opinie că în cauză se impunea invocarea și admiterea excepției de necompetență materială a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării relativ la obiectul petiției, astfel cum a fost formulat.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (4) și alin. (7) și art. 26 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, **cu 5 voturi pentru și 2 împotriva** ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. aspectele sesizate nu constituie fapte de discriminare potrivit dispozițiilor O.G. 137/2000, republicată;
2. clasarea dosarului;
3. se va răspunde petentei în sensul celor hotărâte;
4. o copie a hotărârii se va transmite părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință :

ASZTALOS Csaba Ferenc - Membru

COMȘA Corina Nicoleta - Membru

GERGELY Dezideriu – Membru

HALLER Istvan – Membru

IONIȚĂ Gheorghe – Membru

NITĂ Dragoș Tiberiu – Membru

TRUINEA Roxana Paula – Membru

Data redactării: 04.02.2009

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal de 15 de zile de la comunicare constituie de drept titlu executoriu.

